

ОМЛАДИНА

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Год II

31 октобра 1944

Број 14

ГОВОР МАРШАЛА ТИТА НА БАЊИЦИ 27 ОКТОБРА 1944

Београд, 27 X 1944

Данас је на Бањици одржан дефило јединица Народно-ослободилачке војске које су учествовале у ослобођењу Београда. Маршалу Титу, који је дошао у пратњи чланова Врховног штаба и команданта Главног штаба за Србију, генерал-лајтнанта Коче Поповића, предао је репорт командант Првог корпуса генерал-лајтнант Пеко Дапчевић. На трибини су се налазили претставници Црвене армије и шефови енглеске, америчке и совјетске војне мисије при Врховном штабу.

Постројеним јединицама маршал Тито је одржао следећи говор:

Другови борци, командирни, команданти и политички комесари Народно-ослободилачке војске!

Изражавам своју захвалност за ваше јуначко држање при ослобођењу нама свима драгог главног града Београда. — Ослобођење Београда, које сте извојевали заједно с херојском Црвеном армијом, има огроман историјски значај. У овом намученом граду, прије три и по године, први пут је дат отпор тзв. непобедивом немачком освајачу. Двадесет седмог марта народ Београда, као и народ осталих градова, дао је отпор и није хтио да сagne шију пред освајачем који је дотле био поробно читаву Европу. Када су немачке Хитлерове хорде, олијене побједама у европским земљама, мучки издале излет великог савезника — Совјетски Савез, народи Југославије знали су да је дошао час за борбу. Народи Југославије поново су добили вјеру да ће опет доћи дан ослобођења. Омладина Београда показала је беспријерно херојство, нападајући на улицама Београда њемачку моторизацију. Омладина Шумадије прва се дигла и послје кратког времена ослободила скоро цијелу Западну Србију.

Када је њемачком освајачу и домаћим издајницама Недићу и Дражи Михајловићу успјело да наше славне шумадијске, славне српске партизане истисну из Србије, омладина Шумадије пошла је заједно са нашим славним црногорским борцима у остале крајеве Југославије, да сије братство и јединство, да сије проклетог непријатеља који је хтио да истреби наш народ.

Синови Србије, синови Шумадије, синови Црне Горе пошли су и спојили се са браћом из Хрватске и Словеније и свих осталих крајева и раме уз раме, под најтежим околностима, три и по године јуначки издржали у борби против надмоћнијег непријатеља. Сада су се синови Србије вратили, након у много мањем броју — јер су најбољи синови Србије оставили своје кости по брдима Црне Горе, Далмације, Босне, кујући братство и јединство — вратило се један мали али много јачи дио; вратило се заједно са синовица Хрватске, Словеније, Далмације и Војводине, да заједно ослобађају и ослободе град Београд. Овдје се спојила први пут славна Црвена армија са нашом Народно-ослободилачком војском. Улице Београда, заливане крвљу свију народа Југославије, заливане су такође крвљу наше херојске Црвене армије — синова Совјетског Савеза. И по томе све ово има огроман историјски значај. Сада је ваш задатак и задатак свих осталих бораца, нарочито синова Србије, да заједно са осталим народима ослободе и преостали дио наше намучене земље. Сада ће синови Београда и Шумадије, заједно са Хрватима и осталим борцима из осталих крајева, ослободити и наш град Загреб. То су ваши задатци. Ваш је задатак, да раме уз раме са Црвеном армијом гоните заклетог непријатеља из ове наше свете крвљу на-топљене земље.

Сјетите ли се како је прије годину и по дана непријатељ обрушио на нас сву своју силу да би нас затро. Ми смо онда казали: Нећеш! Побједићемо ми! Наши савезници Совјетски Савез, Енглеска и Америка дошли су у могућност да нам укажу помоћ. Савезници Енглеска и Америка

Маршал Југославије
ЈОСИП БРОЗ-ТИТО

почели су нам преко својих славних авијатичара слати оружје, муницију и све што нам је било потребно. Данас велики Совјетски Савез, синови совјетске земље, Црвена армија, раме уз раме с вама ослобађају ову земљу. Овдје у Београду, у Југославији спојило се братство свих наших великих савезника са нашом намученом земљом.

Наша је мисија не само да ослободимо нашу земљу него и да заједно са нашим савезницима, тјерамо непријатеља у његову јазбину и тамо учинимо крај издајни која је хтјела да покори читаво човјечанство.

Овдје у Београду живео је највећи издајник српског народа, Недић. Овдје су се, у заједници са њемачким окупатором, ковали планови како да се истребе најбољи синови српског народа. Овдје су се исто онако као и у Загребу, ковали планови како да се завади брат с братом и како да се истребе наши народи — Словени Југа. Али, народи Југославије, преко својих најбољих синова — бораца Народно-ослободилачке војске, побркали су све те паклене планове. Овдје у Београду, као и у неким другим мјестима, издајник Дража Михајловић ковао је планове и брусно четничке капе како би наставно оно крваво дјело које су 1941 године започели проклетим издајницима хрватског народа — усташе, — да би послје погубије, послје истреивања Нијемаца продужио крвопролиће, да би продужио са завајањем брата с братом. Али, не! Мисија коју су узели на себе синови Србије, Хрватске, Црне Горе, Македоније и Словеније — јесте братство и јединство свих народа. Највећа победа коју је досада постигла наша војска — јесте баш то јединство и братство.

Београд, наш главни град Југославије, тек отсада заоста постаје главни град свих Јужних Словена, град који ће вољети сви народи Југославије, град за који су пролијевали крв сви синови Југославије. Одавде, из Београда, треба да зраче оне идеје-вођиле које су нас носиле кроз ове тешке дане — идеја братства и јединства и идеја велике и срећније Југославије.

Вам је дато у задатак не само да бијете заклетог непријатеља, него и да будно бдијете над тековинама за које је дало свој живот око 200.000 најбољих синова наших народа, бораца наше Народно-ослободилачке војске и партизанских одреда. Око милион уништених, поубијаних, гасовима угушених синова Србије, Хрватске и осталих крајева траже од вас да будно чувате те тековине, ка-

(Наставак на 2-гој страни)

ЗАПОВЕСТ МАРШАЛА СТАЉИНА МАРШАЛУ СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА ТОЛБУХИНУ

Маршал Совјетског Савеза
ЈОСИФ ВИСАРИОНИЧ СТАЉИН

Возбука, генерал-мајора артилерије Брејда, пуковника Данишина, пуковника Глаткова, пуковника Биковскога, пуковника Соловјова, потпуковника Ничајева, потпуковника Смољкина, потпуковника Махлина, потпуковника Леонова, мајора Сељенова, мајора Нискича, мајора Родионова, мајора Леонова, мајора Шарина, потпуковника Дамјасева; тенкисти генерал-лајтнанта тенковских трупа Сухоручкина, генерал-лајтнанта тенковских трупа Жданова, пуковника Сергијенка, пуковника Никитина, пуковника Андријанова, пуковника Завјалова, пуковника Жукова, потпуковника Дворкина мајора Шефкина, мајора Котилоба; авијатичари генерал-пуковника авијације Судеца, генерал-лајтнанта авијације Толстикова, генерал-мајора авијације Витрука, пуковника Смирнова, потпуковника Шатилина, пуковника Иванова; бродови и јединице Дунавске ратне флотиле вице-адмирала Горшкова, капетана друге класе Державина, капетан-лајтнанта Барботка, старијег лајтнанта Бутвина, потпуковника Јаблонскога; савери генерал-пуковника инжењерских трупа Котљара, пуковника Загребина, пуковника Иљченка, пуковника Бабурина, потпуковника Гончара, инжењер-мајора Зајцева, мајора Ковалова, мајора Земљанухина; војници за везу генерал-лајтнанта трупа за везе Корољева, пуковника Старољетова, потпуковника Коба.

У знак извојеване победе предложити да се формацијама и јединицама, које су се истакле у бојевима за ослобођење Београда додели име „Београдских“ и да се награде орденима.

Данас, 20 октобра, у 22 часа престоница наше домовине Москва поздравља, у име домовине, херојске трупе Трећег украјинског фронта и трупе Народно-ослободилачке војске Југославије, које су ослободиле престоницу Југославије Београд, — с двадесет и четири артиљеријска плотуна из три стотине двадесет и четири топа.

За одличне ратне операције објављујем захвалност трупама којима ви руководите и које су учествовале у бојевима за ослобођење Београда.

Вечна слава херојима који су пали у бојевима за слободу и независност наше домовине и братске Југославије!
Смрт немачким освајачима!

20 октобра 1944 године

ЗАПОВЕСТ МАРШАЛА ТИТА ГЕНЕРАЛУ ДАПЧЕВИЋУ

После седам дана тешких и крвавих бојева 20 октобра 1944 године јединице наше Народно-ослободилачке војске, раме уз раме с јединицама херојске Црвене армије, ослободиле су Београд, славни и нападени главни град федеративне демократске Југославије.

Ова велика победа над највећим непријатељем наших народа, немачким окупатором, од нарочитог је значаја по томе, што су у борби за ослобођење јуначког Београда дали своју крв синови јуначке Шумадије, јуначке Крајине и остале Босне, јуначке Црне Горе и синови белог Загреба и Хрватског Загорја, синови кршне Лице, Далмације, Славоније, Војводине и синови Словеније. Та победа је уколико значајнија, што је извојевана заједно са јединицама славне, братске Црвене армије.

За ванредно јунаштво и упорност у борби за ослобођење Београда изражавам своју захвалност и признање борцима, командирима, командантима и политичким комесарима Прве дивизије, Пете дивизије, Шесте дивизије, Двадесет и прве дивизије, Двадесет и осме дивизије, Шеснаесте дивизије, Тридесет и осме дивизије и Једанаесте дивизије. Нашим борцима и командирима који су под вашом командом извојевали ову историјску победу наши народи ће одати достојну захвалност.

Предложите за одликовање јединице и појединце који су се највише истакли у борби.

Славим палим херојима који су дали своје животе за слободу свога народа!

Смрт фашизму — слобода народу!

20 октобра 1944 год.

Подожај

Врховни командант НОВ и ПОЈ

Маршал Југославије

ТИТО

Ми пружамо руку помирици сваком честитом грађанину ове земље, који је спреман да одсада ради заједно са нама на подизању, на обнављању наше унесрећене, разрушене земље.

Из говора маршала Тита на Бањици, приликом смотре јединица НОВ, које су учествовале у ослобођењу Београда.

ГОВОР МАРШАЛА ТИТА

(Наставак са 1-ве стране)

Не се више никад не би поновно онај пакао и онака несрећа за наш народ. У нашој земљи има још увијек људи који шпекулишу, и има их у иностранству који шпекулишу с неким грађанским ратом. Ти планови никада неће бити остварени! Ми пружамо руку помирици сваком честитом грађанину ове земље, који је спреман да одседа ради заједно са нама на подизању, на обнављању наше унесрећене, разрушене земље. Ми смо спремни — то је наша дужност, и то нам налаже ситуација у иностранству, то нам налаже интереси наше земље, — да сада сјединимо све снаге које представљају вредност за нашу земљу, — све снаге које желе, које искрено желе да исто оноко као борци Народно-ослободилачке војске у борби, прегну на изградњи наше земље и уложе све напоре да се што прије залијече ране које нам је задао овај страшни рат. Али, у исто вријеме ми поручујемо свима онима који шпекулишу, било у земљи, било ван ње, да се љуте варају ако мисле да ће плодови за које је дано море крви бити за нас изгубљени. Никада, никоме те плодове не дамо! Наша будућа покољења би нас проклела. Ми смо дужни да чувамо оно што смо стекли: Ми морамо чувати нашу нову федеративну демократску Југославију у којој ће сваки поштени грађанин имати пуно право развитка, и гдје ће за сваког бити и рада и могућности учења и свега што је потребно културном човеку. Нећемо више да будемо дјеца долта или монета за поткусуривање! Ми смо у овој борби стекли право да равноправно са савезницима учествујемо и у овом рату и у изградњи нове и срећније Европе, не само Југославије.

Ја сам увјерен да ће ове тежње наших народа наши савезници прихватити и

они их већ прихватају. Ми желимо, ми морамо да заједно, раме уз раме са нашим савезницима, унишимо највећег непријатеља човјечанства, а да затим, заједно са савезницима, изграђујемо бољу будућност народа Европе, наполе бољу и срећнију будућност народа Југославије!

На крају, другови и другарице, ја вас позивам да као и до сада истрајате у теškoј борби, која још није завршена. Близу је дан, када ће наша земља бити потпуно ослобођена!

Живјела наша славна Народно-ослободилачка војска! (»Живјела!»).

Живјела срећна федеративна демократска Југославија! (»Живјела!»).

Живјела наша велика савезница Црвена армија! (»Живјела!»).

Живјела Армија наших савезника Енглеске и Америке! (»Живјела!»).

Живјело оно братство које је краљу стечено на свим бојиштима Европе и Африке за бољу и срећнију будућност! (»Живјела!»).

Смрт фашизму! (»Слобода народу!»).

После говора маршала Тита почео је дефила јединица. Наше славне бригаде, које су лиле крв за ослобођење Београда, и у чијим се редовима налазе синови свих наших народа, маршовале су са својим заставима поред маршала Тита, чланова Врховног штаба и представника Црвене армије и савезничких војних мисија.

Наша се војска затим упутила у град. Већ од Ауто-команде непрегледна маса света чекала је своје ослободиоце. Народ је бацао цвеће на своје војнике, клицао маршала Титу и демократској федеративној Југославији. Наше јединице су пролазиле кроз град пуна два сата бурно поздрављане од Београђана. (Танјуг).

Десет дана месеца октобра

НА ФРОНTOВИМА

ИЗ РАТНОГ ИЗВЕШТАЈА ВРХОВНОГ ШТАБА НОВ И ПОЈ

ЗА 30 ОКТОБАР 1944 ГОДИНЕ

Настављајући офанзивне операције у Далмацији наше јединице ослободиле су Имотски и голе непријатеља ка Мостару. На сектору Боке которске после жестоких тродневних борби ослобођен је Херцег-Нови, а затим Дубље у Боки, Мељине, Зеленика и Кумбор. Северно од Боке, наше јединице заузеле су Његуше и Крстац, важна немачка упоришта на комуникацији Цетиње—Котор.

ОСЛОБОЂЕН ЈЕ СПЛИТ ГЛАВНИ ГРАД ДАЛМАЦИЈЕ

Врховни штаб НОВ и ПОЈ, у свом извештају од 28 X између осталог саопштава: После тродневних жестоких борби јединице Осмог корпуса Народно-ослободилачке војске ослободиле су Сплит. Поред Сплита ослобођена су и сва непријатељска упоришта око Сплита, и то: Солин, Каштељ и Клис. У овим борбама непријатељ је имао преко 1500 мртвих, а заробљено је 1200 непријатељских официра и војника. Заузимањем Сплита, наше јединице држе целу обалу од Херцег Новог до Шибеника, у дужини од преко 200 километара. С истовременим нападом на Сплит, јединице Осмог корпуса напале су и ослободиле Смић.

Настављајући операције у долини доње Неретве, наше јединице заузеле су Метковић, Габелу и Столиц, важна непријатељска упоришта, који су бранили прилазе Мостару. У досадашњим операцијама у долини Доње Неретве убијено је 4600, а заробљено 1700 непријатељских војника и официра, међу којима се налази и један пуковник. У овим борбама заплена је 60 топова разног калибра, 17 тенкова и оклопних аутомобила, 250 моторних возила и велике количине другог ратног материјала.

У извештају од 29 X јавља се о ослобођењу Трограда, Дивуља и Чапљине, те о успешним борбама у Херцег-Новом и у Сремској Митровици.

ЦРВЕНА АРМИЈА НА НЕМАЧКОЈ ТЕРИТОРИЈИ

Маршал Стаљин објавио је у својој дневној заповести да су трупе III Белоруског фронта на широком фронту продрле 40 км дубоко у Источну Пруску. Наставља се надирање ка Инстербургу и Кенигсбергу.

КРАГУЈЕВАЦ ОСЛОБОЂЕН

Јединице НОВ и Црвене армије након осам дана упорних борби ослободиле су 22 октобра важан индустријски град Крагујевац. Убијено је 7000, а заробљено 3000 непријатељских војника.

ОСЛОБАЂАЊЕ БАЧКЕ

У сарадњи с јединицама НОВ трупе III Украјинског фронта ослободиле су у Бачкој Суботицу, Сомбор и Нови Сад. Читава Бачка је ослобођена. На другој страни Дунава ослобођени су Петроварадин и Сремски Карловци.

ДУБРОВНИК У РУКАМА НОВ

Након огорчених борби 29. херцеговачка дивизија НОВ ослободила је Дубровник. Јужно од Сплита ослобођен је град Омиш. У борбама у Далмацији учествује наша морнарица, ловачка ескадрила Спит-фајера и оклопне јединице.

НА ПУТУ ЗА БУДИМПЕШТУ

Трупе маршала Малиновског које продру према Будимпешти с Источа заузеле су Дебрецину, трећи највећи град у Мађарској и важно раскршће Њирегхазу, те успоставиле нове мостобране на Тиси. Трупе маршала Толбухина, које наступају према Будимпешти с Југа, продру након заузећа Сегаде, који је иза Будимпеште највећи мађарски град, и Баје, према северу на широком фронту између Дунава и Тисе.

НАПРЕДОВАЊЕ У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ

Након ослобођења Сигета трупе Црвене армије продрле су у Чехословачку. Ослобођени су градови Хуст, Мукачово, Чех и Ужгород, главни град Подкарпатске Русије. У северној Румунији ослобођена је железничка раскрсница Сатул Марс. Читава Трансилванија је ослобођена.

СЕВЕРОИСТОЧНИ ФРОНТ

Совјетске трупе напредују и даље од заузетог норвешког пристаништа Киркенес. Оне се боре при северној поларној светлости при хладним снежним бурама кроз беспутну асму и опасне баруштине.

ПОЛОЖАЈ НА СЕВЕРУ ИСТОЧНОГ ФРОНТА

Јужно и западно од луке Петсама Црвена армија заузеле је руднике никла и ступила на норвешку територију. Ослобођена је важна лука Киркенес. На Балтичком сектору остаци немачких дивизија опколени су на простору Либави—Виндава.

БОЈ НА ЗАПАДУ

Након упорних борби савезничке снаге заузеле су немачки град Ахен; након што га је савезничка авиација и артиљерија потпуно разорила, јер је опколени немачки гарнизон одбио да се преда. Борбе се настављају и у западној Холандији око река Шелде и Маса. У неточној Француској воде се борбе на подручју Вогева.

БИТКА ЗА БОЛОЊУ

У Италији воде се оштре борбе на прилазима Болоње, где пристижу Немцима нова појачања. Савезници су заузели Чезенатику на Јадранској обали. Наставља се надирање у долину реке По.

АМЕРИЧКА ОФАНЗИВА НА ПАЦИФИКУ

Након успешних акција авиације и морнарице америчке јединице искрцале су се на острво Лејт у Филипинима и савладале непријатељски отпор. У поморској бици Јапанци су претрпели тежак пораз. Америчке супертербање нападају јапанске базе.

ОСЛОБАЂАЊЕ ГРЧКЕ

Немци су евакуисали велики део Грчке. Савезници су ушли у Коринт. Грчки партизани ослободили су Атину и Триреј. Савезничке јединице ушле су након тога у главни град Грчке. Ослобођена је Ламија и Лариса. Савезници надиру према Кочанима. Немци евакуишу Солун.

БОРБЕ ПО ЧИТАВОЈ ЈУГОСЛАВИЈИ

У Македонији осујећени су покушаји немачких трупа да се пробiju према северозападу. Јединице НОВ и Бугарске војске потискују Немце према Куманову. Наше и бугарске трупе продру на Косово Поље и потискују Немце према Митровици и Приштини. У Србији воде се борбе за Краљево, Чачак, Ужице и Вишеград. Ослобођен је Шабаци. Чете III украјинског фронта и VI личка дивизија „Николе Тесле“ ослободили су Земун, Батајницу Стару Пазову, Ириг и Руку. Офанзива наших снага наставља се у Црној Гори и Херцеговини. У Босни је ослобођен Травник. Словенске јединице спречавају Немцима везу између фронта и позадине. Поново је ослобођен Горски Котар осим Врбоског. У Словенији у жестоких борбама Немци су претрпели највеће губитке на сектору Жуженберг—Џеље.

У АЛБАНИЈИ

Партизани су ослободили луку Валону и град Аргирокастро. Већина албанске територије је у рукама ослободилачке војске.

Састанак маршала Тита са др. Шубашићем

Агенција ТАНЈУГ овлашћена је да објави следеће:

»25 октобра састали су се на слободној територији Југославије председник Националног комитета ослобођене Југославије маршал Југославије Јосип Броз-Тито и председник Краљевске владе др. Иван Шубашић.

Предмет разговора био је стварање једне југословенске владе.

Разговори су текли у изјаснавајућем тону с обе стране са пуним разумевањем потребе хитног решавања овог важног пита-

ња. Разговори се настављају и досадашњи резултати показују да ће доћи до пуне сагласности.

УСПЕХ ПРЕГОВОРА МАРШАЛА ТИТА И ДР. ШУБАШИЋА

Радио Слободна Југославија јавља да је између председника југословенске краљевске владе др. Шубашића и маршала Тита постигнут споразум о важним питањима као и о образованој заједничкој влади у ослобођеној Југославији. (Танјуг).

ИЗЈАВА БРИТАНСКОГ ПРЕМИЈЕРА Г. ЧЕРЧИЛА У ДОЊЕМ ДОМУ

У својој изјави у Доњем Дому о састанку са маршлом Стаљином, премијер г. Черчил је, између осталог рекао:

— Ја сам врло радостан — наставио је г. Черчил, — што могу Доњем дому саопштити да наши односи са нашим савезницима нису били никад приснији, срдачнији него што су у овом часу. Неће се остварити наде Немаца да ће доћи до неких размимолажења између савезника односно до слабљења снага које се боре против Немачке и које ће се потпуно сирштити.

О БАЛКАНУ И ЈУГОСЛАВИЈИ

Прелазећи на балканско питање г. Черчил је рекао, да се у погледу Балкана морају узети у обзир интереси земаља на Црном и Средоземном мору.

— Ја сматрам, — рекао је он — да нема никакве непосредне опасности, да ће наших заједничких напора ослабити због извесне разлике гледишта у погледу вођења политике према Југославији, Грчкој, Бугарској, Румунији и Мађарској.

— Ми смо постигли споразум у погледу ових земаља и то појединачно и упоредо с нашим циљем, да усредсредимо све њихове напоре у складу с нашим намерама против заједничког непријатеља и да предвидимо све за мирно решење свих њихових међусобних питања.

Затим је г. Черчил наставио:

— Ми, уствари, поступамо заједнички у нашим односима са краљевском југословенском владом под председништвом др. Шубашића и са маршлом Титом и ми смо их заједничком поруком позвали да се заједно окупе у борби за олашту ствар, као што су већ пристали да ће учинити када су се састали на конференцији у Напуљу. Потребно је да се води заједничка политика на овом створеном подручју, а не да се подупиру једни против других, што би могло да се исподри и испоразуме између њихових снага.

ПОЉСКО ПИТАЊЕ

У погледу Пољске г. Черчил је казао да је неоспорно најважније питање: однос између пољске владе у Лондону и Народно-ослободилачког одбора у Лублину. Г. Черчил је додао, да је увјерен, да је учинио велики корак у правцу решења овог питања. На крају је Черчил казао: Велика Британија и Америка чврсто се слажу у томе да се после рата обнови Јака, слободна и независна Пољска, која ће да буде пријатељски расположена према Совјетском Савезу, који је ослободио Пољску.

О ПРИЗНАЊУ ФРАНЦУСКЕ ВЛАДЕ

Говорећи о признању провизорне француске владе г. Черчил је истакао да је разлог што тај корак није могао раније да се учини једноставан: британске и америчке армије имале су удела у ослобођењу Француске и њихов задатак као ослободиоца не би могао бити бирање владе или властодержаца Француске. Данашње признање може се сматрати симболом за обнову Француске као европске силе и предзнаком нове фазе у којој ће она заузети право место на светској позорници. Г. Черчил је додао да ће Француска учествовати у разговорама и по питању Рајнске области и Немачке уопште.

УВОЂЕЊЕ РУСКОГ ЈЕЗИКА

У ПАРИСКЕ ШКОЛЕ

Париз, 29 октобра

Агенција ТАСС јавља да је у Паризу објављено једно саопштење француског министарства просвете према коме ће настављање руског језика бити уведена у све васпитне заводе у Паризу.

НАША ВОЉЕНА ЦРВЕНА АРМИЈА

У предвечерје, на јесенски сивом и утишаном друму пред Аранђеловцем, одвајају се од ограде три на изглед недорасла омладинца, запрашена подједнака дјечака, три скоро још дјеца, и машу нам да вауоставимо камион. Биће, ваљда, да су то омладинци из неке наше бригаде, па оће да се повезу.

Камион застаје. Први дјечак, сав обијелио од прашине, за тренутак се позорно загледа у нас.

— Титова армија? — пита нас меким руским нагласком.

Црвеноармејац, људи! — изненада се досјећа неко из камиона па још гласније узвикује:

— Ево Црвене армије! Еј, погледајте!

Сви скачу и камион се шкрипећи нагиње удесно. Сваком је срце у грлу и нешто широко и топло, одавна недоживљено, запљускује груди и шкакља углове очију.

Напусту вечерњем друму стоје три дјечака, лаку у лаку три наша партизана, сиви и запрашени од главе до пете, обијелиених ципела од дуга пута и лица понешто отегнутих од умора, али још увијек ведрих и живих.

Напет и узбудљив тренутак. У свачијем оку просинуло је дивљење, нико више не познаје сам себе и сви су осјетили да могу да заплачу и да им је душа отворена за несдвљено велики доживљај.

То је Црвена армија! То је тај страшни судија с мачем у руци, то је пред нама намргођена осветничка Матушка која се попут поплаве ваља према Берлину. Како је величанствено једноставна и проста та наша вољена и рођена Црвена армија, најјача на свијету, која нас језиком брата и друга, ословљава кроз уста свог војника омладинца:

— Титова армија?
Јест, ми смо Титова армија, — војска друга Тита, ваши другови у борби.

Како ли је тога тренутка сваки од нас био поносан на то што је борац Титове армије и друг црвеноармејцу.

И даље, на путу, сваког тренутка изненађивала је необична једноставност и простосрдечност непобедиве војске о којој смо сањали три тешке ратничке године. Дирала је сваки пут неочекивана сличност између црвеноармејца и нашег борца.

У једној кући, у Тополи, спавају на поду, обучени и с пушкама уза се, црвени војници умотани у ћебад и шињеле. Један од њих јечи у сну попут детета и с времена на вријеме гласно и зацењујући се, напорно кашље. Кашље и мучи се као што би кашљао сваки наш партизан прозебао на Игману, Дурмитору, Грмечу, Триглаву или

ПОВОДОМ 26-ГОДИШЊИЦЕ КОМСОМОЛА

Данас Совјетска Унија прославља 26-годишњицу Комсомола. Комсомол је савез комунистичке совјетске омладине. Он је један од ослонаца на коме се изграђује совјетска домовина. Комсомол се такмичи у огромним радовима; он је повећао производњу у индустрији за 30%; он је помогао да се пожане жито са поља; он је дао своје омладинце, који се не стиде никаквог рада, да покупе све старо гвожђе за митраљезе, топове и тенкове. Комсомол је прихватио лозинку: «Све за фронт — сви на фронт!»

26 је година од кад живи Лењинско-стаљински Комсомол. Совјетска земља је још увек у рату. Совјетска војска је једина у свету та, која је имала снаге да се у раду повлачи стотинама километара. Она је једина која је још нешто више успела: да заустави огромну немачку најезду, која се котрљала на њеном средишту, њеној вољеној Москви. Црвена армија је задивила свет херојима Стаљинграда, као и безбројним примерима јунаштва која се множе на хиљаде из дана у дан. Низове села и градова ослобађала је она једно за другим и није се заустављала пред челичним бранама; а сама очеличена, она је помрла све препреке и одбијала све ударце. Она је срушила Хитлерову пропаганду речи — делима. Она данас раме уз раме са Неродно-ослободилачком војском разбија и последње остатке фашистичких зликоваца у нашој земљи.

А како је Црвена армија све то постигла!
Свакако да велики део тих успеха лежи у свести њене омладине, у подвизима комсомолаца из војске, комсомолаца партизана и оних из позадине. Целокупној делатности совјетске омладине дао је душу Комсомол, а њога је родила велика Октобарска револуција, родио га је народ који је пошао у борбу за своја права.

Данас дуги редови комсомолаца сачињавају део братске Црвене армије, а радне чете совјетске омладине чине стуб радова у позадини. Црвена армија помаже и нама у народно-ослободилачкој борби. Комсомолци су заједно са нама освајали београдске улице. Њихови гробови речито говоре о томе шта су они за нас учинили. Зато наша омладина хоће да од признање Комсомолу и да из читаве наше домовине упуту горуће поздраве совјетској омладини.

Највеће признање Комсомолу одао је друг Стаљин: «Десетине и стотине хиљада најбољих претставника омладине радничко-сељачког покољења васпитавале су се у редовима Комсомола, примиле револуционарно обележје и ушли се у нашу Партију, у наше Сојузете, у наше савезе, у нашу Црвену армију, у нашу Црвену флоту, у наше културне установе — као смена старој гарди большевника.»

Никада омладина није престала да се учи на Лењину, који је говорио да смо ми људи будућности, а будућност припада омладини... да смо ми за самопрегорне борбе са старим трулежом, а у такву борбу ће увек поћи прво омладина.

И баш зато што је Комсомол васпитач совјетске младежи и резерва совјетске армије, васпитач културних и политичких радника, он је дао младе научнике, инжењере и уметнике, младе политичаре и хероје рада, а још увек даје најбоље борце на фронту.

Не леде се више кости народа пред грозотама фашистичких зликоваца. Они сада дрхте пред нама и беже у своју јазбину, али ћемо их ми гонити до краја и стићи ма где се сакрили. Они су гизили наше светиње, они су наше блиске стрељали мучки и сваљивали младе борове куршумима. Неречене речи наших другова траже освету.

Ква за крај! Смрт за смрт!
Ми смо ипменули да оперемо образ народа који су издајце окаљале. Увек смо пред собом гледали хероје Совјетског Савеза, комсомоце, који су на милионе прихватили оружје у руке да бране част, слободу, и независност вољене отаџбине. Отаџбина Комсомола је земља рада у којој се беру плодови напора. Столови су у њој пуни, срца распевана. И зато су се рђаво повели они који су дошли да униште њене текотине. «Нејци су сејали ветроу, а жању буру.»

Данас Комсомол броји неколико милиона омладинца. Колико је омладина схватила значај отаџбинског рата, види се по броју оних који су ушли у Комсомол; само последњих година преко десет милиона младих и девојака прошло је кроз школу Комсомола. Он им је дао прво васпитање. Нека говоре мало речитије цифре:

за пола године одликовано је у Црвеној армији 100.000 комсомолаца; 500 хероја Совјетског Савеза дао је Комсомол.

Као и комсомолцима, и нама је у борби израстало знање, прекрмила се воља и чарстина. За нашу народну армију дали су, по речима друга Тита, животе око 200.000 најбољих синова наших народа, а међу њима је до 17 део омладине. У нас су сумњали само они који су издали народ. Ми смо веровали и народ нам је веровао.

И на прославу Комсомола прихватимо његову одлуку: решеност да се још боље боримо, да више радимо и учимо. Наставићемо да трепњемо издајнике и све окупаторске слуге. Наша борба још није завршена. Још увек ће летати «машинке лепше него птице» и митраљаче и надаће млада војска Титова, а пред нама ће стајати пример комсомолаца, младих родољуба, који «неће протр да живе, они хоће да живе и да се боре, да се боре и да побеђују.»

Слика лево: Совјетски тенкови у наступању

Слика десно: 14. октобра ујутро први пешаци Црвене армије наступају према Топовским шуплама

Петровој Гори. Недалеко од њега подиже се испод свог шињела црвени тенкиста са својом ратничком тенкистичком капом и нагињући се изнад друге, пита га на руском:

— Ну, Михаило, шта је с тобом?

Питање звучи меко и брижљиво као да се говори болесну дјетету, а тај исти тенкиста има стаљин градску значку и доживио је такве ствари од којих човек за једну ноћ постаје старац.

На кућама поред пута вију се заставе, а цестом према Београду ваља се Црвена армија. — И све се то доживљује као у сну. Журе колоне камиона завијене у прашину,

грме моћни тенкови са дугим топовским цијевима, брекћу трактори вукући тешке топове, миче се безброј кола, а све је покривено сивим слојем прашине која рјечито говори о хиљадама километара преваљена пута.

Сјећамо се Иље Еренбурга: „Побједа је у прањини путева, побједа има подбите табане и очи упаљене од несанице“...

Заиста, рат није парада и победа није у фанфарама, блиставим говорима и у лепршању застава. И добро је одговорио онај црвеноармејац, кад га је један пролазник упитао, зашто њихови војници немају бољих одијела:

— Рат није парада. И у овоме одијелу може се извојевати победа.

Скромно и припросто обучен је црвени војник, али зато му је моћна и величанствена техника. Достојанствено, праћена шапатам, дивљењем и погледима пуним љубави, пролази легендарна „Каћуша“ покривена сивом цирадом, „Каћуша“, страх и трепет фрицева и понос Црвене армије, „Каћуша“ чији глас значи за неког смрт и пропад, а за неког радост и слободу. С муклим треском и тутњем ваљају се огромни тенкови, то је корак и ход моћне Црвене војске, ваљак под којим се мрви бетонирани кула швапске тираније. Занста, совјетски тенкиста има пуно право што се осјећа најпоноснијим створењем под звијездама.

— Да видиш, друже, како њихови тенкови јуче смрвише на пологају и њемачке топови и посаду — удивљено прича један очевидац.

А докле поред нас пролазе многобројни совјетски топови, чувена и незаменљива артилерија Црвене армије која је смрвила обруч око Лењинграда и на хиљаду других мјеста, док нам над главама зује поносити Стаљинови орлови, окретни и брзи авиони истребитељи, понос совјетског неба.

Ни сам не знаш чему прије да се дивиш, почевши од борца са опцјеваном „винтовком“, па до тајанствене и страшне „Каћуше“ која бљује ужарене метеоре.

За тренутак затвараш очи и ослушкујеш: у даљини мукло грми битка, а поред тебе с треском и снажним тутњем журе тенкови и артиљерија.

— Иде Црвена армија, иде судија...

У чамцу, натовареном на један камион, возе се партизан и црвени војник и нешто разговарају. Разговарају очима, обрвама, осмијесима, рукама и ногама и, чини се, да се ипак добро разумију, јер су

(Наставак на 4-тој страни)

(Наставак са 3-ће стране)

се на крају срдечно насмијали и ударили један другог по рамену.

— На Берлин!
— На Берлин!

Свако је лице однекуд познато и блиско и чини ти се, да си свакога од њих већ раније видио негде у нашој домовини. Сваки је од њих наш човек, па био то буџмачки гарави тенкиста који се одгледа у напуклу огледалу, крупни достојанствени артиљерац, гарави дугајлија уз коње или добричина кувар који безбрижно хрче возећи се заједно с кухињом на двоје ниске кљусаци.

Све су ми побили Нацисти с леденом и застрашујућом мирношћу каже један борац са Стаљинграда, а сјутрадан, на улицама Београда, он сав озарен и занесен шаље мину за мином на њемачке положаје и шишти:

— За Кољку! За Наташу! За Михаила! За дједушку!

Разорени и сагорјели леже свуд око пута њемачки тенкови и камиони. По јарцима и њивама разбацани лешени Шваба, шлемови, гас-маске и разноврсна муниција. Испод једног разлупана тенка у крају пута вири згрчена рука у зелену рукаву и поред ње швапски шлем. Црвени војник једва примјетним покретом очију и главе показује на швапског освајача згњеченог тенком и на њиховим лицима јавља се нешто немило и убојно, нијема и ледена пријетња од које те подилази језа.

— Овако њима треба. Овако суди Црвена армија.

Видиш само за тренутак тај челично леден и оштар поглед осветника, поглед који се памти кроз читав живот и у коме потмуло тиња и мржња и бол за онима које је уморио до неразумљивости свиреп и гадан туђинац, видиш, и одмах ти је јасно, да су то они осветници и она сила која је зауставила пред Москвом челичну наједају, поломила на Стаљинграду швапску технику и Хитлерове ветеране и закотрљала на запад захуктали германски ратни строј који је слијепо гурao на исток.

Непобједива армија појавила се и на улицама и трговима нашег патристичког и вољеног Београда и почео је велики празник и наш дуго чекани велики дан, два рођена брата почела су нашу највеличанственију битку, битку за главни град наше домовине.

И док кроз београдске улице одлијеже челична убојна грмљавина, партизански стријелци, расути за оградама и око ћошкова кућа, згледају се и један другом намигују.

— Чујеш ли „Каћушу“.

А београђани, засипајући цвијећем гробове палих црвеноармијца, такођер подижу главе чујући „Каћушу“ и значајно погледају на црвене војнике, док се они само смешкају и, иако поносни на своју убојну технику, ипак одвогарају:

— „Каћушу“ — створио човек.

Одавна смо чекали легендарну и славну Црвену армију, замишља ли смо често како изгледа та непобедива војска, пјевали смо о њој и њезиној снази и величини, а кад смо је видјели, дошла нам је још величанственија у својој свакидашњој људској једноставности. Видјели смо људе добре и свакодневне, блиске и приступачне свему што је људско, наше честите људе са којима се потпуно разумијемо; јер говоримо истим језиком — језиком људи и јунака.

Бранко Ђопић

ОСЛОБОЂЕЊЕ

НАПРЕДИ

Изражавајући вољу наших народа — у интересу брзог ослобођења наше отаџбине, у интересу што бржег уништења фашизма, Национални комитет ослобођења Југославије и Врховни штаб НОВЈ пристали су да задовоље молбу совјетске команде: да трупе Црвене армије привремено уђу на југословенску територију, у интересу развијања борбених операција против немачких и мађарских трупа у Мађарској.

То је дало новог поleta и одушевљења нашим борцима и нашим народима. У снажну жељу притицале су нове бујице народних бораца и осветника.

Оживљавала је и оживела Србија из 1941 год.

ПРЕМА БЕОГРАДУ

Трупе Црвене армије, координирајући са јединицама наше војске, разбијши немачке дивизије на Млави и Морави, окренуле су према северу — према Београду.

На том путу дошло је до тенковске битке код Младеновца. Немци су били уништени. Из Београда непријатељ је слао појачања, али ништа није помагало. И овога пута су мржња и гнев слободољубивих народа запечетили судбину фашистичким утопљеницима и њиховим спасиоцима.

БИТКА ЗА БЕОГРАД

Јединице Трећег украјинског фронта маршала Толбухина и јединице наше војске под командом генерал-лајтнанта Пека Далчевића, савладавши утврђеног непријатеља на Авали, избиле су на Бањицу и Дедиње предвече 14. октобра.

Тада су започеле крваве и тешке уличне борбе у самом Београду.

На Чукарици су нападале јединице Дваестог корпуса.

Борци I и VI дивизије Првог корпуса јуришали су на град. У сам град први се пробио 4. (краљевачки) батаљон I пролетерске бригаде.

Овај прослављени батаљон формиран је у Србији јуна месеца 1941. У децембру исте године ушао је у састав I пролетерске бригаде којом је командовао прослављени командант наше војске генерал-лајтнант Коча Поповић. Краљевачки батаљон славно се борио за слободу у Црној Гори, Херцеговини, Босни и Далмацији.

У току ноћи батаљон се пробио у сам град продирући далеко напред. У Сарајевској улици сукобио се са једном групом немачких тенкова. Повела се неравна борба. И овде су људи-борци краљевачког батаљона — очеличени кроз бојеве, прожети мржњом према фашистима, понесени таласом последњих победоносних битака, однели победу. Они су се забарикадирани у кућу и задржавали непријатеља све до зоре. Немци су запалили кућу, али су у то време продрле наше јединице. Непријатељ је био потиснут.

Помогнути лако артиљеријом, минобачачима и тенковима, црвеноармејци и наши борци савлађивали су непријатељска гнезда. Совјетска ратна техника тукла је само најважније објекте. Совјетски људи знали су да у многим кућама из којих се брани непријатељ, куцају срца грађана која исто тако мрзе фашисте и жељено очекујући братску Црвену армију улажу своје напоре да се непријатељ што прије савлада.

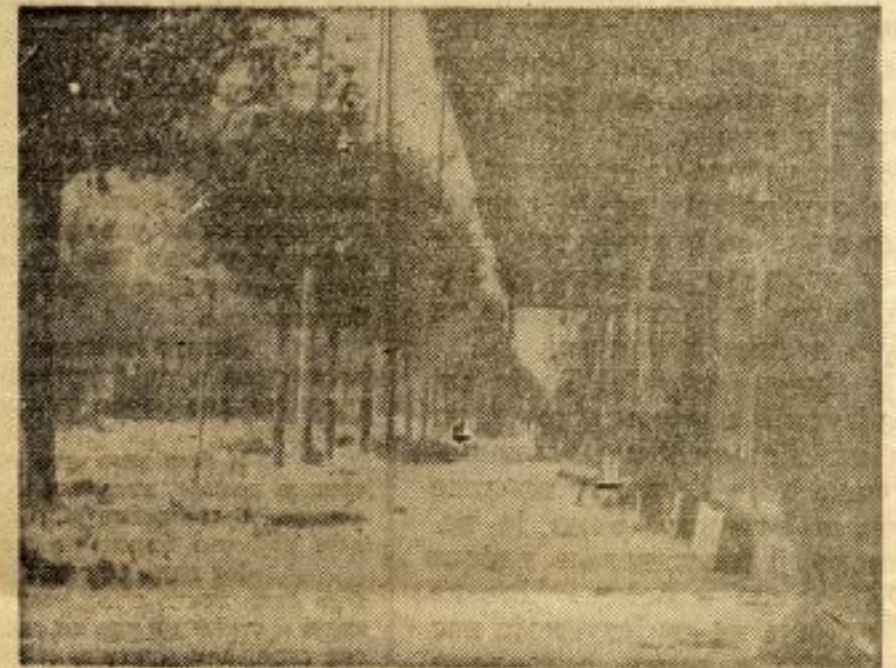
На Теразијама, испред Албаније, поред спаљеног совјетског тенка, стоји гроб окићен цвећем. На траки венца пише да је ту погинуо један београдски берберски помоћник, помажући совјетском тенкисти да изиђе из запаљеног тенка.

Београђани су црвеноармејце предводили улицама и одводили их у зграде и на таване куће одакле је совјетски стрелац могао лакше да туче непријатеља.

Као своју децу, своју браћу — они су сачињавали погинуле совјетске борце. У Александровој улици код црква Са. Марка

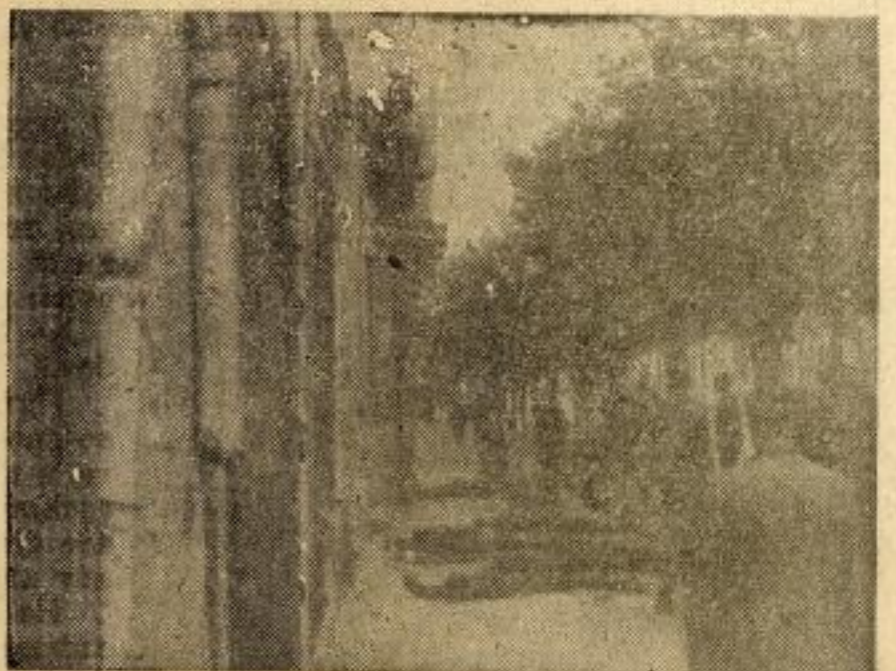
Совјетски и наши официри заједнички стварају план за даље наступање [15. X у јутро, на Авалском друму]

Борци I пролетерске бригаде у Краља Милана улици спремају се за јуриш на Двор, у коме се упорно бране Немци.

Рањеном Црвеноармејцу пружају партизани и грађани праву помоћ

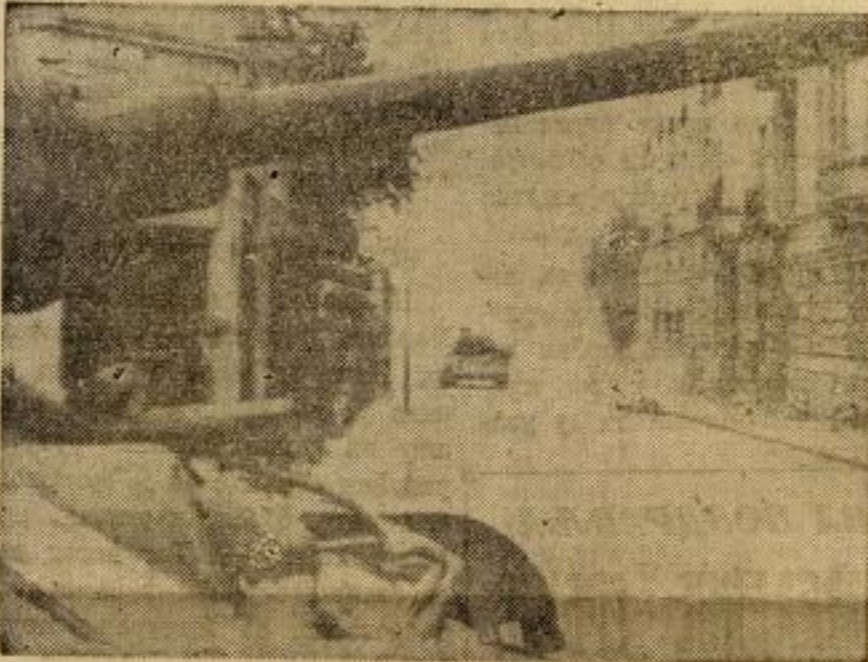

Немачки лешени у Хартвиговој улици

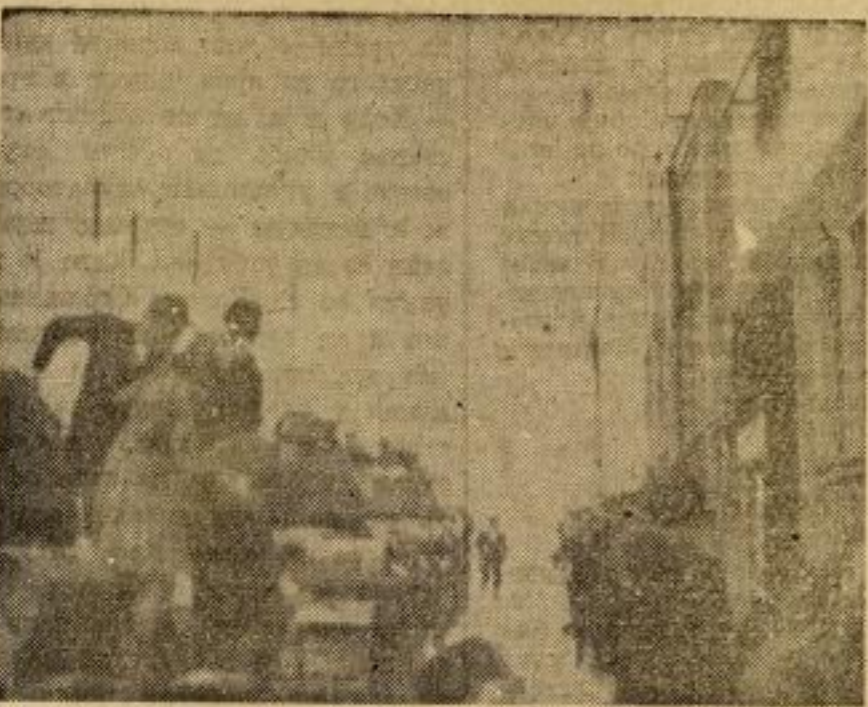
БЕОГРАДА

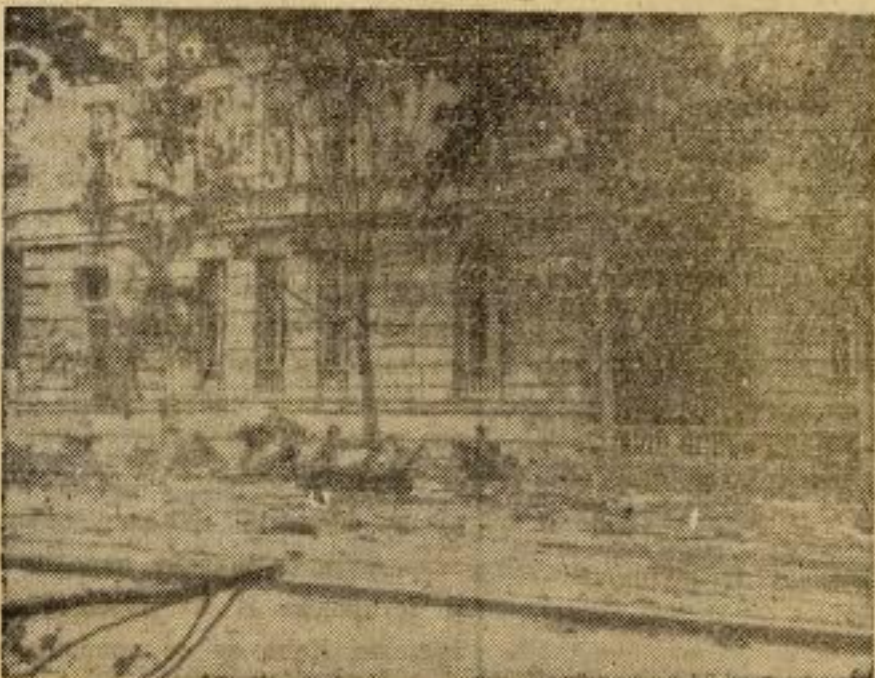
14 X предвече I пролетерска бригада отпочела је свој напад на Бањичку Косу. На слици: совјетски артиљерци на осматрачници.

Борба у Зориној улици 15 X у јутро

У Зориној улици одушевљени грађани возе се на совјетским тенковима, који улазе у град (15 X 1944)

Уништено немачко оружје пред Техничким факултетом

на гробовима Михајла Петровића-Тершченка и омладинца Василија Петровића-Синегубова, капетана II класе, команданта батерије, горе свеће, и цвеће тужно грли већ постављене надгробне споменике.

У улици Милоша Великог, где су се задњег дана водиле тешке битке налазе се гробови тенкиста-другова омладинца Пејтра Игровића-Космакова.

Крај њих су гробови наших бораца. За све њих бију срца београђана. Њихови гробови још чекају вежу народа Совјетског Савеза са народима Југославије.

Немци су давали жесток отпор скоро из сваке куће, са сваког ката. Долзило је до таквих момената кад пушка и бомба нису били од помоћи — и борци су непријатеља савлађивали хватајући се у коштац.

Код старог Дворца немачки протуколци пречили су пролаз совјетским тенковима. Командант 3. батаљона VIII бригаде, са командиром чете и неколико бораца пробио се кроз оближње куће, бомбама напао непријатеља и олакшао продирање совјетских тенкова.

Једна чета 4. батаљона I пролетерске бригаде у бојевима на Калемегдану и Терезијама држала је два дана и ноћ први кат куће док су Немци били у приземљу. Кад једни другима нису могли ништа учинити — наши су се одсетили. Прокопали су под и бензинским флашама упалили приземље у коме је изгорело 36 Немаца.

Помоћник политичког комесара 1. батаљона VIII бригаде, Васил Краљевић са једном групом бораца упао је међу Немце. Растерујући их кроз жестоку борбу оружја је постало немоћно и он се ухватио у коштац с Немцем.

Десетар Лудвиг Гостиш, из III бригаде с ручним бомбама извршио је напад на непријатељски бункер. Отоо је два шарца и њима уништио Фрицеве који су се мислили спасити бегством.

ПОСЛЕДЊИ ПОКУШАЈИ НЕПРИЈАТЕЉА

За време док су наше снаге и снаге Црвене армије водиле борбе у центру града, Немци су покушавајући да се пробију из југоисточног правца ударили с леђа. Једном су избили до Малог Мокрог Луга. На друму Болеч—Мали Мокри Луг изгубили су 2000 возила, 100 тенкова, 200 топова и други ратни материјал. Други пут су избили до у Александрову улицу. Одбјени су жестоким јуришима V крајишке дивизије, која је од 14. до 20. октобра уништила 2681 непријатељског војника и официра и 1364 заробила, а запленила, између осталог: 12 топова, 8 бацача, 163 митраљеза, 1674 пушке, 2 радио-станице, 30 камиона и 305 коња. Мање групе немачке пешадије успеле су да продру до Топовских шупа.

Једна група Немаца покушавала је да се пробије кроз Сремичку и преко Саве да се пребаци у Срем. Дочекале су их јединице Дванавестог војарђанског корпуса и дотукле.

Непријатељ је и даље упорно покушавао. С једном јаком колоном избио је на друм Београд—Младеновац којим се снабдевала наша војска и Црвена армија. Иако је ситуација била озбиљна, непријатељ је брзо савладан и уништен.

Истовремено је уништена група Немаца источно од Авале. То су XXI и XXIII српска дивизија с Црвеном армијом уништиле више хиљада Немаца.

ПОСЛЕДЊЕ БИТКЕ

Кад је I пролетерска дивизија овладала Калемегданом, VI личка дивизија «Никола Тесла» Саборном црквом и XXVIII славонска дивизија железничком станицом, совјетска пешадија завладала је замунским мостом. — То су биле последње битке у Београду.

У ноћи између 19. и 20. октобра наша војска са Црвеном армијом потпуно је о-

владала градом. Београд је био ослобођен.

КРВ ЗА КРВ — СМРТ ЗА СМРТ

У самом Београду Немци су имали око три добро наоружане дивизије.

На југо-истоку Београда налазили су се делови потучених немачких дивизија: I алдинске, 117, 114 и «Принц Еуген».

Од 14. до 20. октобра само наше јединице убиле су 16.000, а заробиле 3.000 непријатељских војника и официра-убица наших милих и драгих, паликућа безбројних наших домова.

С трупама Црвене армије наше јединице наставиле су гоњење и уништавање српског непријатеља.

Гонићемо их и уништавати и по улицама Берлина, тамо ће платити свој коначни дуг!

21. ОКТОБАР

После три године крвавог терора и насиља Београд је 21. октобра на својим улицама дочекао Велики дан, искићен српским и југословенским заставама, заставом Совјетског Савеза.

Већ у подне реке грађана, радника и омладине, сливале су се Вуковом споменику одакле је 27. марта 1941 год. родољубиви Београд најавио фашистичким хордама рат — «до истраге наше или њине». Са својом прослављеном браћом јуначким борцима Народно-ослободилачке војске, са славним борцима Црвене армије београђани су прослављали ослобођење.

Они су 21. октобра поздрављали и победу над силама мрака и тираније, које су — не само кроз ове три последње године — него и пре били разбијачи братства и јединства наших народа, и трабанти светских потпаливача рата.

Са постоља Вуковог споменика одушевљено поздрављени од народа и војске говорили су: генерал-лајтант Пеко Дачевић, херој Совјетског Савеза генерал-лајтант Жданов, познати научник и професор београдског Универзитета, председник одбора Јединственог народно-ослободилачког фронта града Београда, др. Синиша Станковић, који је скоро три године провео у Недићевом логору на Бањници и др. Благоје Нешковић председник Главног народно-ослободилачког одбора Србије.

Са митинга су упућени поздравни телеграми маршалу Титу и маршалу Стаљину.

Београд је одлучно и сигурно пошао у светлу будућност демократске федеративне Југославије.

НЕРАЗОРИВО БРАТСТВО

Идућег дана извршена је свечана сахрана совјетских војника и официра, палих смртју храбрих у биткама за ослобођење Београда.

Групе совјетских хероја сахрањена је у заједничкој гробници на тргу пред Позориштем. На тргу код Книжевог споменика одржао је опроштајни говор генерал-лајтант Жданов, а затим, послједице совјетског потпуковника Подпоринова, начелник Политодела корпуса, говорио је политички комесар Првог пролетерског корпуса НОВЈ пуковник Мијадко Тодоровић. На крају, опрштајући се од мртвих совјетских хероја, он је рекао: «Наше мајка и сестре долазиће и пазити гробове совјетских јунака. Оне ће их китити цвећем, оне ће их задевати сузама — уместо њихових мајки и сестра. Наша два народа повезала су се у смрти и животу и наше братство нико и никад више неће моћи разорити!»

У БЕОГРАДУ НАЈХИТНИЈЕ ОПРАВКЕ СУ ИЗВРШЕНЕ

Већ првог дана ослобођења, на иницијативу Команде града, приступило се оправци инсталација за електрично осветлење и водовода који су у току битка за Београд били знатно оштећени.

После оправке централе у Вреоцима воду је најприје добила тзв. доња зона београдског водовода.

Остали радови су при крају. Велики део Београда има воду и електрично осветлење.

МИМЛАДИ

НЕУСТРАШИВА ЈЕ ОМЛАДИНА СРБИЈЕ

Кесеровићев четници опколили су тројицу српских партизана. Требало се пробити. Један од њих је морао да штити одступницу. Без предомисљања Урош са бомбама јурну на стрељачки stroj. Пуцају нх тројица лево и десно, бацају бомбе, надајници јачу. Први stroj је пробијен. — „Другови, храбро напред! Надајници су кукавице! Ја штитим одступницу“ — Командује Урош и узме заклоп. Док су се његова два друга повлачили он је мирно гађао. Кољани су јачкали и псовали. Преостало му је још свега неколико метака. Обруч се стезао. — И поледњи метака морам послати на издајнике — била је његова одлука. После чега што је сву муницију потрошио остаде му једно друго оружје исто тако убојито. То је било херојско држање пред непријатељем. Са усана неустрашивог омладинца Уроша летеле су борбене пароле. Кољани када видеше да му је понестало муниције журнуше на њега. Урош је ударао кундаком око себе, али двадесет издајника били су јачи и свадаше га. Док су му низ лице текли млазеви крви Урош је певао борбене песме и говорио издајницима ко су — плајући их. Пред народом, који се грозио на њега, палили су му когу, боли га кадом и секли му поједине делове тела не би ли им признао где се налазе партизански магацини. Ништа им није одао. Док му је аликовачка кама резала грло успио је да последњом снагом узвикне — Смрт фашизму — слобода народу!

Бора Спасојевић је сеоски омладинцац, ударник у позадини о чијим се подвизима међу расиском омладином много говори. Бора је из Браљине, лепог моравског села поред пруге. Са још два сеоска омладинца упао је у среско место Ражањ, који је био пун четника и жандара, продро у срез, запалио архиву, понео канцеларски материјал и избукао се. Највећа му је жеља да претуря возове. Његово је дело што је један транспортни немачки воз одлетео у ваздух. Камуони и остали ратни материјал су полетали, а — прича Бора — да ће да се одржи I конгрес омладине Србије и да се омладинца спрема тајнички се да оде на конгрес са што више убојних фашиста. Ја сам решио да од сада убијам Немце и преврћем возове само за Конгрес, да би заслужио да му присуствујем. — Од тада је Бора преврћуо још један бран воз у коме је погинуло 28 Немца. Посебно је убио једног Немца на тресци, а другога на станици у возу, те секао бандере и кидао везе.

ЗЕМУНСКА ОМЛАДИНА НИЈЕ ОПРАШТАЛА

Велико је јунаштво омладине данас већ слободнио Земуна. Својом борбом против непријатеља, а нарочито против домаћих издајника, ова је потпуно заслужила недавно ослобођење са стране Црвене војске. Једне вечери омладинци Ива и још један његов друг требали су да ликвидирају чувеног усташког крајника, поручника Волфа, ицале личи Павелићевог пријатеља. Док су излазили на издајникове куће у којој га узгледно потражише, овај ненадајно ступи пред њих и са увереним револвером притера их уличном светлици у циљу да их легитимише. При легитимисању једном од омладинца успије да га ухвати за руку и тиме онемогући да га гађа. Настаде огорчено хвање у којему

аликовцу успе да се отме лакше ранивши Ива. Између двојице ударника и издајнице Волфа развила се права битка у једној од живљих земунских улица. потрошивши све метке усташа почне да бежи прострељаних плаћа али га неколико хитаца у леђа обори мртва на плочник. Насталу панику млади ударници искористише, иако обојица рањени. Омладинци Земуна ни једном издајнику опростили. Земунске је улице скоро свакодневно прљала погана крв народа. Уз Волфа, шефа политичке полиције Сеферовића, агента Павелића Кочара и других платно је једног дана за своја злодјела и Дражин плаћеник и велики усташки сарадник — Бајић.

МЛАДИ ИСТРАНИ СЕ ОСВЕЂУЈУ

У једном хотелу на Ријепи станује фашистички злотвор Ферари. Његове руке умаштене су крвљу наше напашене истарске браће. Двадесет година мучио је са својим поганим земљацима беспомоћне синове Велог Јоже — и сада, када се је нашао под окриљем још већих зулумаца, Шваба, потпуно је подивљао у својој мржњи према непокорним „Скавима“. На својем састанку ударна група ријепких омладинца одлучила је да га смакне. — Нећемо га ца улици, — рече један намеђу њих. — Нека првие у хотелу скупа са својим швапским друштвом! —

После кратке дискусије план је био готов. Дне 20. јула у хотел улази један пристолоно одевен младић са пакетом неке помодне радње у руци. Знаде он да је Ферари у граду, али портину љубавно објашњава како господину мора лично да преда поруџбину. — Почекајте га у предсобљу — одвраћа му портир, да би поново забно нос у своје књижирице. Младић је сео. — Само да се на час макне, па ће све бити у реду — помисли, нехајно поправљајући кравату. И докста — на неки телефонски позив портир се удаљи. Ријепки омладинца хитро отвори врата благовоине у којој се, храном опљачканом од народа, тајно Ферари и још неки немачки официри. У пар секунди шаклена машина била је навијена на вријеме када фашисти обично ручавају и метнуа под ста. — Пакет сам предао погилном господину — објасни портину, који га враћајући се упитно погледа. Иза угла чекали су га другови. — Све у реду — рекне им удаљујући се. Осмјех озари лица младих ударника.

Бомбра је у право време експлодирала и убила четири немачка официра, више њих ранила, а Ферариу смртно повредила руке, ноге и очи.

Бори се истарска омладинца за коначну слободу у оквиру нове демократске Југославије — и својом борбом докажује свим противницима њеног присаједињења мајци домовини да су уз-

лудне све њихове спекулације и лажи. Дне 1 и 2 септембра борбена група омладине Опатије у самом граду који је добро чуван потопила је два брода мањне тонаже, дигла у ваздух 2 швапска камиона и извесила нашу народну заставу са ветограком на касарни СС-оваца. Једна ријечка омладинца однеда је кофер са експлозивом у хотел „Континентал“ и помешала га са осталим швапским пртљагом, која је после била пренесена у команду ријепког Гестапоа. Кофер је експлодирало у убио неколико Гестапована. И најмлађи Истријани су велики јунаци. У кући једног пионира у Ловрану често је залазио неки Немац. — Ја то не могу да поднесем. — говорио је малишан дванаесторичи својих другова пионира. — Да ли сте за то да га убијемо? — запита их. — Јесмо! — сви сложено повикаше. — али не знамо чиме. — Њихов друг им изјави да има један сакрит револвер код куће, па скочи и донесе га. Када се је Шваба приближавао кући он га са три метка обори. Брао покупише сво његово оружје и кренуше друговима у обавијку шуму.

КОЛА МАЛИ ПОСТАО ЈЕ МИНЕР

Шеснаест је година македонцу Коли Маломе, партизану Кумановског одреда. Нико од њега није био радонија када је дошавши у одред примио пушку из командантових руку. Дубоко узбуђен самом себи је говорио: — И ја сам сада борац, партизан, прави син Македоније! — Тог истог дана пред сврстаним одредом командант затражи добровољце за минирање пруге. Још док је био у граду Коле Мали је тво за превртање возова и кидање пруге, па сама помисао да би сада и он могао то да уради и тиме користи нашој борби нагна га да први иступи и пријави се. — Хоћу и ја, друже команданте, да постанем минер, да рушим окупаторске возове и уништавам окупаторске војнике и материјал — спремно изјави првенци се од узбуђења. Када је пала ноћ упути се са Колом Скопљанцем, који као и он бежао нови партизан, и са још два старија друга ка прузи. Стигавши у близину пруге најприје испиташе нема ли каква непријатељска стража у близини, па када се уверише да им не прети никаква опасност дошло се на посао. Кроз тihu ноћ преперила је песма арикаваца. Последњи арици залазећег месеца пали су на трачнице које забисташе ко две белоушке. Паће намести темпирану мину, те са Миланом пође да стражари. Коле Мали и Скопљанац почеше да постављају нагазич мину. Савесно направили задатак сва четворица се упутише ка шуми. Воз је већ дахтао у даљини брзо се приближавајући. До мало времена земља се потресе под њиховим ногама од силне експлозије. Над главама им се зацвяхаше борове гране. Окупаторски воз био је претворен у голу рушевину. Коли Маломе срце је снажно кучало. Осећао је како му крв плодире жилама попут хучне реке. — И ја сам сада минер, и није ово једини воз који ће бити уништен мојом руком. — Други задатак којег су имали да изврше било је палење окупаторског складишта опљачкане народне имовине у Четирицама. И ову дужност часно извршише. Када су се приближавали својме логору за њиховим леђима остао је уништен воз и складиште обавијено руменим језицима пожара.

ИЗ СВИХ КРАЈЕВА СВЕТА ОМЛАДИНА ПОЗДРАВЉА ПРВИ КОНГРЕС АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Већ за време одржавања Другог конгреса антифашистичке омладине Југославије (од 2—4 маја 1944 у Дрвару) велики број омладинских организација у свету поздравиле су омладину Југославије. Ти су поздравни телеграми најбоље сведочили колику љубав и популарност ужива омладинца Југославије у страном свету. Данас су наше везе са светском омладином још дубље и још чвршће. Пригодом одржавања Првог конгреса антифашистичке омладине Србије упућени су од стране омладинских организација из иностранства многобројни поздравни писма. Између осталих, примљени су до сада следећи поздравни писма: Светског омладинског већа у Лондону; Националног савеза девојачких и мешовитих клубова у Великој Британији; Националног савеза студената Енглеске и Велса; Омладинске лиге у Велсу; Међународног омладинског већа у Великој Британији; Ваздухопловног кадетског корпуса у Великој Британији; Војничког кадетског корпуса у Великој Британији; Комитета поморских кадета Велике Британије и Ирске; Комитета чехословачке младежи у Великој Британији; Мађарског клуба у Лондону и Савеза индијских студената у Великој Британији. Доносимо текст поздравног писма Светског омладинског већа:

Поздрав Светског омладинског већа

У име слободољубивих народа 45 земаља, Светско омладинско веће поздравља Конгрес Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије! Јуначки народе Србије! Доследно вашим традицијама, ви сте се први на Балкану дигли против хитлерових нападача; и сада, док вам пушчла зрна зује мимо уха, ви сте први који сазивате Конгрес, да би оценили ваше досадашње успехе и путе за будућност. Ваш Конгрес је жив симбол све одговорности коју омладинца прима у своје време. Ви сте се три године борили против нападача и издајника ваше земље, ви сте пролевали своју крв у небројеним борбама по читавој Југославији, и сада, у овом великом историјском часу вашег народа, ваша јуначка Народно-ослободилачка војска, под вођством Маршала Тита, ослобађа читаву Србију. Напред, на Београд! Београд ће бити слободан! Сада се решава судбина ваше земље. Заједно са демократском омладином целог света Ви ћете остваривати планове, тако да за двадесет година неће доћи до сакаћења и убијања нове генерације, и да та генерација не доживи пакло Лублина. Ви ћете уништити не само фашистичке окупације, већ и квислинге који су издали вашу земљу и убијали ваш народ. За њих неће бити места у слободној Југославији.

Ви ћете поново подићи своје разорене градове и села, своја порушена огњишта, школе, библиотеке и универзитете. Као и сада, у борби, ми ћемо бити на вашој страни при овом вјечном раду. Помагаћемо вам да изградите културне споменике и градове, веће од пређашњих, достојне споменике ваших другова из свих јуначких борбама.

Ваша Народно-ослободилачка војска, Црвена армија која је превалила хиљаде миља од Волге до ваших граница и ослободилачку армију Удружених народа, марширају истим путем. Свиња јама јесте заједнички један пут — у Берлин!

Напред за нашу будућност!

Напред у борбу за слободну, демократску и федеративну Југославију!

Слава омладини Србије, палој у борби!

Живела Уједињена Југославија!

У име Извршног комитета Светског омладинског већа

23 IX 1944

Претседник Вацлав Палечек, с. р.
Секретар Кети Хукем, с. р.

ПОЗДРАВ ОМЛАДИНАЦА БОРАЦА БРАТСКОЈ СОВЈЕТСКОЈ ОМЛАДИНИ

Драга наша браћо,

Водећи борбу за ослобођење нашег главног града Београда, раме уз раме са славном и победоносном Црвеном армијом, шаћемо вам борбене омладинске поздраве.

Ови дани које преживљавамо, најсрећнији су дани у нашем животу. Три године смо сањали како ћемо се састати са братском Црвеном армијом и са њом заједно тући проклету фашистичку звери. И данас су се остварили наши снови. Ми заједно са Црвеноармејцима ослобађамо улицу по улици, кућу по кућу нашег рођеног Београда, и док вам ово пишемо највећи део града дише слободним грудима. Никада наша земља неће заборавити жртве које су пале на Бањици, Кошутљаку, Теразијама и Калемегдану. Оне ће златним словима бити записане у историји овог најславнијег и најправеднијег рата кога су водиле наше земље, и њих ће славити вековима ваши и наши народи.

Причаће вам ваши другови, када се врате својим кућама, како се боре бригаде и дивизије славом овећаног Првог пролетерског корпуса. У сваком реону града, на свим секторима борбе ваши и наши батаљони и бригаде врше заједничке нападе. Ваша артиљерија, „Каћуше“ и тенкови подобравају подједнако наше и ваше дивизије. Ми смо се сада осведочили да ивица пешадија употребљава исту тактику као и виша у уличним борбама. И ми смо се учили на Стаљинској тактици и ратном мајсторству.

На улицама нашег Београда помешала се наша братска крв и зато ће нам Београд бити још милини, а витешка Црвена армија још рођенији брат, нашег славног Народно-ослободилачког војска.

Рећиће вам ваши другови за каква су се град борили. Причаће вам о циљу који је народ китио тенкове и топове, причаће вам о њилима који су

били прострети по улицама којима је пролазила војска о младићима и девојкама који су их дочекивали наоружани пушкама и митраљезима и одмах заједно са њима поласили у бој. То су они исти младићи и девојке који од 1941 нису престали да бацају бомбе по београдским улицама за слободу своје земље и свој Београд.

Драга наша браћо!

Преко вас желимо да пошаљемо поздраве вашој великој земљи, којој дугују захвалност сви поробљени народи, читаво човечанство. Уједно хоћемо да вам кажемо да за нас није завршена борба ослобођењем Београда. Поручите читавој совјетској омладини да ће Титова омладина, и у војсци и на сваком раду, наставити борбу заједно са вама док не у ћемо у разбојничко гнездо — Берлин, и док се не осветимо за све муке и патње наших народа.

Слава борцима палим за слободу!

Живела братска, ослободилачка Црвена армија!

Живела Народно-ослободилачка војска Југославије!

Живео Мађшал Стаљин!

Живео Мађшал Тито!

Живела слободна Србија у демократској федеративној Југославији!

Београд, 16 октобра 1944 године

Омладинци-борци

1 Пролетерског корпуса

Народно-ослободилачке војске

Југославије

ОНИ НИСУ ЧЕКАЛИ СКРШТЕНИХ РУКУ...

И они су хтели да дају свој удио у историјској борби за ослобођење Београда. „Потребно је да и ми нешта учинимо, Фрицеви који беже можемо побити, али дар изшим ослободницима треба да буде већи“. Њих дванаесторица, сви омладинци, на челу са средњошколцима Батом Перишићем и Драгом Вучетићем довели су одлаку да пре дају исправну телефонску централу својим друговима који им носе слободу.

Припреме су почеле. Убрзо су пронађене пушке, нашла се и по која бомба, а и један пушкомитраљез. Све је готово. Чекао се само моменат за напад.

Из бункера на углу Косовске и Влајковићеве сипали су митраљески рафали. Куршуми су фијукали улицом. Мало даље стајала су два камиона која су Швабе брзо товарили. Да би били сигурнији горе је стајао тенк. Сакривени већ неколико дана на тавану једне куће у Влајковићевој улици, њих дванаесторица жељно су очекивали час када ће и они рећи своју реч. Митраљези су косили а топовска пив из тенка управљена је низ улицу. Прићи централи било је немогуће, а седети на тавану куће бесмислено је. Један по један с пушкама стиснутим у руци опрезно су се пребацивали преко улице. Једна жена их је приметила и одмах разумела шта хоће, позвала их себи, јер са њеног прозода најбоље могу онемогућити Немцима утовар, а и отерати их одатле.

Већ су били код прозора и убрзо су почели дејствовати њихове пушке и пушкомитраљез. Швабе су то добро осетиле, петорица их је лежало мртвих а неколико рањених. Наста комешање и убрзо напустише план о пљачци.

Црвеноармејци су већ стигли до Скупштине. Немачки тенк морао се повући. Бункер је уништен. Сад је дошао одлучујући момент. Што ће у централи, онемогућити Немцима да је дигну у зрак. Брзо су се нашли на споредном улазу. Унутра су били Немци. Развила се огорчена борба. Резултат неколико мртвих и рањених, двадесет заробљених.

Драго Вучетић одмах се дао на посао. Пронашао је пет мина и избацио их напоље уз помоћ другова.

Телефонска централа је спасена. На њеним двадесеторице београдских омладинца, поцрнелим од барута, огледала се неизмјерна срећа, јер су и они учесници у борби за ослобођење Београда.

Заједно смо се борили — заједно славили ПРОСЛАВА КОМСОМОЛА У БЕОГРАДУ

Омладина Југославије је кроз омладину Београда клицала је Комсомолу. Раздрагане поворке са развијеним заставама кретале су се улицама града и уиле се у ужарену масу. Изашли су грађани да виде по први пут слободну младост у слободном граду, ону младост коју су чули 14 децембра, 8 септембра у Кошутљаку и 27 марта. Старице су брисале сузе од радости и махале укрућеним рукама. И најмлађи су израчвали у поворци и извијали у ручицама народне и црвене заставе. Клицали су и они Комсомолу, народној војсци, другу Титу, Стаљину. Све се то сливало у песму младости, песму слободе. Пред Спомеником се окупило неколико десетак хиљада

ким делом на себе борбу на фронту и рад у позадини.

У име совјетске омладине говорио је млади комсомолац Александар Домбровски, лајтнант Црвене армије. Он је на свом матерњем језику речито и живо, на примерима, доказао херојство совјетске омладине, која се показала као први бранилац отаџбине. Међу комсомолцима нија једна Зоја Комодојанскаја која је пред вањашима узвикнула:

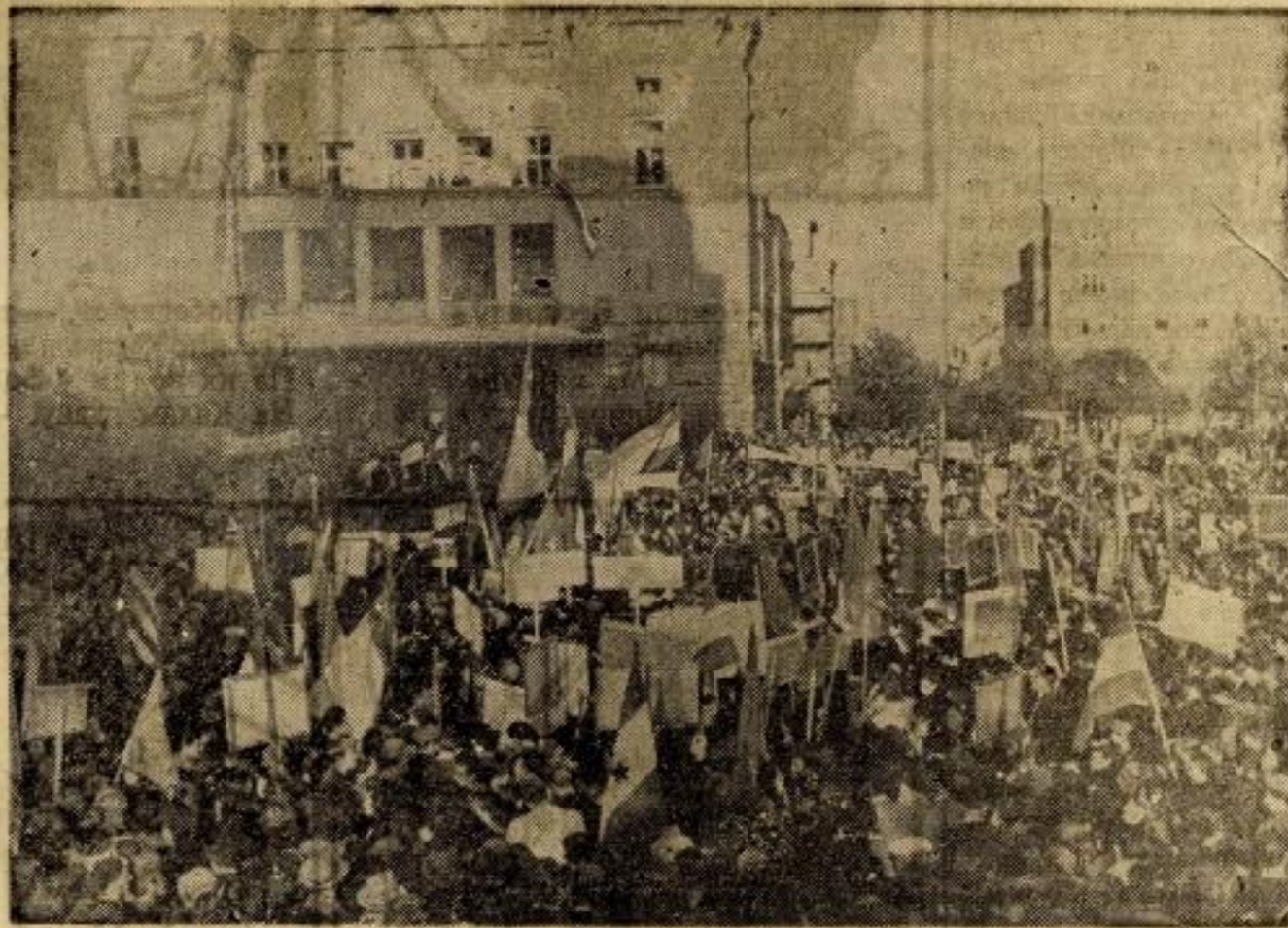
— Да живи Комсомол!

— Да живи Стаљин!

— Да живи омладина целог света!

Комсомол Совјетског савеза уверен је

рмо светлост путем којим је пошла омладина... Ми нећемо заборавити ни Бањицу, ни Јајнице, ни вешала на Теразијама. Нећемо заборавити породицу Трајковић, ни Радмилу Јовић, ни Педу Ђорђевића. Они су били наши путокази. Да би београдска омладина задржала прво место у борби наших народа, да би оправдале поверење друга Тита и признање које јој је одао у њеној борби са окупатором, она треба да покаже како се завршава борба за наша права, за нашу слободу. — Глоурили смо увек друговима и другарицама да Србију не може нико умирити, да Београд нико покорити не може. Београд није изневерно, Београд је био и остао слободан.

Огромна маса омладине са заставама и транспарентима на митингу

омладинца. Девојке и младићи су дошли заједно да потврде још једном братску повезаност наше и совјетске омладине, пријатељство исковано у борби и запечатено заједничким жртвама наше омладине и Комсомола на Београдским улицама. Омладина није први пут изашла на улице да говори, али је први пут проговорила у слободном граду.

Митинг је отворио друг Зоран Жујовић, рекавши да данас ослобођени Београд слави заједно са совјетском омладином 26-годишњицу Комсомола. Минутом ћутања одата је пошта палим херојима СССР-а и Југославије у ослобађању Београда. Онда је изашао на трибину, окићену тробојкама и зеленилом, друг Бора Дреновац. Он је указао на пример совјетске омладине која је и сада, у отаџбинском рату, узела вели-

да омладина Југославије неће перстати да гони фашистичке звери.

У име наших младих бораца који су освајали Београд и омогућили нам да у слободном граду прославимо празник који се данас слави у целом слободуљубивом свету, говорио је политички комесар 1 пролетерске бригаде, друг Мирко Јовановић. — Друкчије би сунце сијало нама и нашим народима, рекао је он, да није Совјетског савеза. Нека је слава и вечити спомен херојима Црвене армије и нашим народним херојима.

На крају је говорио друг Рато Дугоњић, члан АВНОЈ-а и секретар ЦК СКОЈ-а. Он је подвукао братство наших народа и јединство омладине. — Пламен немачких камиона који су горели оп Београду није осветлио само неколико метара, он је ши-

дарски. То је потврђено још једном оног дана када су грађани простркали њихове ве пред совјетске тенкове.

Омладинци су решили да не остану само на радним четима, да београдска омладина не буде само та која тапше и кличе, она хоће да се њој кличе, она хоће да отвара тамнице у Сарајеву и Љубљани, да разбија концентрационе логоре, да да све за фронт и све што може да пођа, да пошаље на фронт.

Друг Тито има поверења у Београд и његову омладину, Београд ће то поверење да оправда.

На завршетку митинга упућени су поздравни телеграми Централном комитету Комсомола, другу Титу, АВНОЈ-у и 1 Комгросу антифашистичке омладине Србија.

Мали лексикон

КОНГРЕС

Конгрес је реч латинског порекла (congressus), а значи састанак претставника организација из разних крајева, који се састају да би расправили о политичким, уметничким, научним, пословима и другим проблемима. Конгрес може да постане законодавно тело чије се одлуке и директве спровођају преко организација које му припадају. Од почетка наше народно-ослободилачке борбе, па до данас, одржани су разни конгреси, као што су на пример конгреси лекара, правника, културних радника и т. д. За нас је важно да споменемо два конгреса антифашистичке омладине Југославије. Први је одржан у Бихаћу од 27 до 29 децембра 1942 године, а други у Дрвару од 2 до 4 маја 1944 године. Важност ових конгреса лежи у томе што је путем њих постигнуто најчвршће јединство омладине свих наших народа, и што су на њима добесене веома важне одлуке по којима ће млада генерација дати што већи удио у борби против окупатора и потпомоћи изградњу наше нове, демократске и федеративне Југославије.

ЈЕДИНСТВЕНА НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКА ФРОНТА

Јединствена народно-ослободилачка фронта је политичка организација која има за циљ да повеже све демократске странке у нашој земљи, све припаднике различитих политичких струја, као и оне који се налазе на ван странака. Сврха јој је окупљање читавог нашег народа, који је повео ову гигантску борбу против завојевача и издајника, како би је што успешније докончао и после рата изградио федеративну заједницу засновану на трајном јединству свих нас. Јединствена народно-ослободилачка фронта стварала се је од почетка наше борбе. У Словенији је већ 27 априла 1941 године почела да поприма организационе облике под именом Ослободилачке Фронте словенског народа и постала његовом јединственом политичком организацијом и народном влашћу. До оснивања Народно-ослободилачког одбора дошло је тек онда када су словеначки партизани почели да ослобађају шире територије на којима је требало да се успостави народна власт, која би управљала позадним и помагала фронт. У осталим крајевима наше земље Н. О. О. — (било на ослобођеној или неослобођеној територији) уз своје редовне дужности организатора народне власти вршили су и политичко организовање народа. Стварањем Извршних Одбора Јединствене народно-ослободилачке фронте, те њених одбора по селима, општинама итд. — Н. О. О. — и добили су велики основци у својем развијању преневасти на њих масовни политички рад. Преко њих народ контролише и помаже своју демократску власт дајући ој на тај начин свестрану подршку. До изабрања Извршних Одбора Ј. Н. О. Ф. е народ се је окупљао око Н. О. О. а, те ЗАВНОХ-а, ЗАВНОБ и Х-а, АСНОМ-а и т. д. као око својих политичких претставника. Данас, међутим, она за њега представљају државну власт. За узврат створена је оваква широка политичка организација као што је Ј. Н. О. Ф. а, која одиграва велику улогу у народном политичком животу повезујући га у небаломљивом јединству, у напорима ослободилачког рата и изградњи нове државе.

ИПАК СЕ КРЕЂЕ...

ШАХ

XIII СВЕСАВЕЗНИ ШАХОВСКИ ШАМПИОНАТ

Месеца јуна ове године у Москви је завршен XIII шаховски шампионат СССР, први у току овог рата. На њему је учествовало 5 велемајстора и 12 мајстора победилаца полуфиналних турнира у Баку-у Москви и Омску. Победно је млади руски шампион Миша Ботвиник, који је већ по пети пут освојио првенство СССР. У 16 игара Ботвиник постигао је 12 и по тачака. Други је био велемајстор Смилов из Москве са 10 и по, а трећи украјински првак Болеславски са 10 тачака. Некадашњи кандидат за светско првенство Флор остао је на четвртм месту. Литванец Микенас дели пето и шесто место са Макагоновим. Велемајстор Лилентал је на седмом месту, а велемајстор Котов на једанаестом. Миша Ботвиник на том шампионату поновно је доказао, да је један од најбољих шахиста у свету.

Својим

Барн, средином октобра. Ногометни тим СК Хајдука, одиграо је низ успешних утакмица са савезничким тимовима (15 добио, 1 изгубио и 2 нерешене). У последње време Хајдук је постигао опет неколико нових победа.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА

ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА «ОМЛАДИНЕ»

1. Друг Тито добио је назив Маршала на II заседању АВНОЈ-а у Јајцу 29-XI-1943 г.
2. 1941 године Мађарска је објавила анексију (прикључење) североисточних делова Југославије, и то Словенског Прекомурја, Хрватског Међимурја, Барање и Банке.
3. Маршал Тито одликован је орденом Суворова I степена, једним од највиших совјетских ордена.
4. АСНОМ (Антифашистичко Собрание на народното ослободување на Македонија) је први демократски парламент федералне Македоније.
5. Најважније одлуке II заседања АВНОЈ-а су: Одлука о претварању АВНОЈ-а у арховно законодавно и извршно тело Југославије. Одлука о стварању Националног комитета ослобођена Југославије као привремене владе. Одлука о одузимању права законите владе такозваној Југославенској влади у иностранству и о забрани повратка у земљу краљу Петру II Карађорђевићу. Одлука о изградњи Југославије на федеративном начелу. Одлука о увођењу назива Маршала Југославије. Одлука о додељењу назива Маршала Југославије Врховном команданту НОВ и ПОЈ другу Јосипу Броз-Титу. Одлука о именовању Националног комитета на челу с маршлом Титом. Одлука о одобрењу одлука Извршног одбора ОФ и ЗАВНОХ-а о прикључењу Словенског Приморја, Бенешке Словеније, Истре и далматинских отока федеративној Југославији. Одлука о образовању комисије за утерђивање злочина окупатора и њихових помагача.

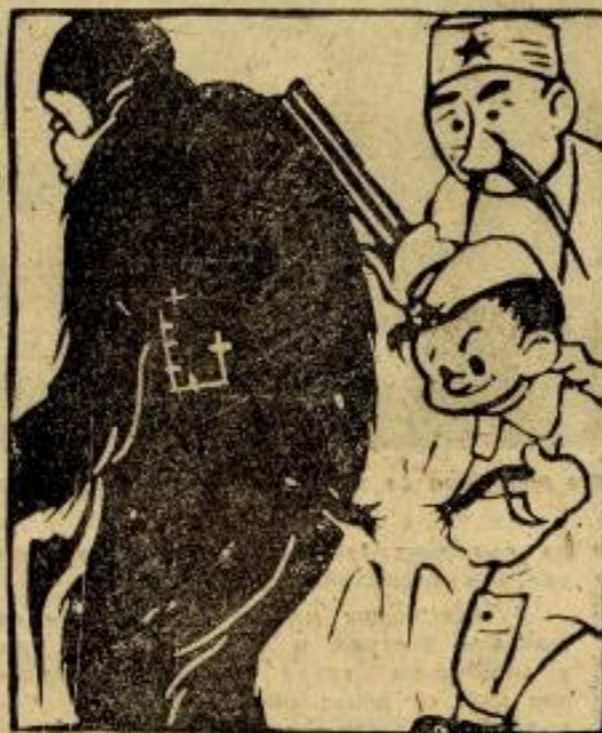
ПИОНИР ТИРА У БЕОГРАДУ

1. По слободном Београду
Жури курир Тира
И опаз: — два мајмуна
Води чика Шпира.

2. — Побегли су, — вели чика, —
Тек што битка плану,
Па их водим у Зоо-вртић
На Калимегдану. —

3. Слуша Тира и нешто га
Репу већег вуче,
Изненада реп он зграби,
Реп од крпе пуче.

4. Хитлер калут — „мајмун“ рече.
Тира: „Бут“, убице!
Видех одмах — за мајмуна
Преглаупо ти лице.“

6. ВЛКСМ (Всесојузни лењински комунистички сојуз младежи) је крatica за Свесавезни лењински комунистички омладински савез, Комсомол.
7. ЗСМ (Звезда словенске младине) је организација словенске антифашистичке омладине, и саставни део УСАОЈ-а.
8. Атлантска повеља је документ којег су 1942 г. потписали на једном ратном броду на Атлантику премијер Черчил и председник Рузвелт и којој се је мало касније прикључио и СССР. У тој повељи означени су ратни циљеви савезника. За нас је најважнија тачка она којом је свим народима признато пуно право на самоопредељење.
9. У Европи сад су још неутралне Шведска, Швајцарска, Шпанија, Португал, Ирска, република Андора у Пиринејима на шпанолско-француској граници, кнежевина Лихтенштајн на швајцарској северној граници Исланд и Ватикан. Иако су све те државе званично неутралне, оне су у ствари пружале и још увек пружају велику помоћ фашистима. Тако је Шведска све до недавно још продавала своју железну руду Немачкој, Швајцарска је помагала увек Гебелсову пропаганду и примала у своје банке напљачкани новац. Шпанија, где одлучије фашистички диктатор Франко, слала је на Источни фронт своју «плаву дивизију» итд. Тако у ствари ни једна од тих држава није неутрална. И Турска је пружала велику помоћ Немачкој, док је још била «неутрална». Али кад је постало Турцима јасно да је Немачка изгубила рат, њихови политичари изјавили су своју солидарност са савезницима, али су остали ван сукоба, као незабрањена држава.

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТНЕ СЛИКЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА «ОМЛАДИНЕ»

На слици у прошлом броју има 13 за рат потребних предмета: цев топа, ратни брод, авион, тенк, бомба, пушка, совјетска стројница, немачка стројница, пиштољ, револвер, метак, нож и каџига.